

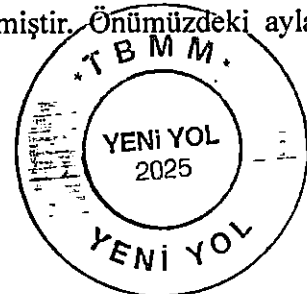
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Süt, içerdiği 40'tan fazla besin ögesiyle en sağlıklı ve doğal yolla üretilen temel besin kaynaklarından biridir. Sağlıklı bir kemik yapısının gelişimi ve korunması için elzem bir mineral olan kalsiyumun en yüksek biyoyararlanımı süten sağlanmaktadır. Bu nedenle süt ve süt ürünleri tüketimi, sağlıklı nesillerin yetişmesi ve toplum sağlığının korunması açısından kritik bir öneme sahiptir. Gelişmiş ülkelerde kişi başına günlük süt ve süt ürünleri tüketimi 1 litreyi aşarken, Türkiye'de kişi başına günlük süt üretimi yalnızca 0,65 litre seviyesindedir ve tüketim bu oranın dahi altındadır. Bu durum, toplumun sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazanması ve nesillerin sağlıklı büyümesi açısından büyük bir risk oluşturmaktadır.

Öte yandan, çiğ süt üretiminde de ciddi bir gerileme yaşanmaktadır. 2021 yılında 23,2 milyon ton olan çiğ süt üretimi, %10'dan fazla azalarak 21 milyon tonun altına düşmüştür. Buna karşın, sektörde süt fazlası olduğu yönünde genel bir kanı bulunmaktadır. Oysa sağlıklı bir toplum inşa edebilmek adına ülkemizde yıllık süt üretiminin en az 31,5 milyon ton seviyesinde olması gerekmektedir. Büyükbaş hayvan varlığında ise benzer şekilde bir gerileme söz konusudur. 2020 yılında 18,2 milyon olan büyükbaş hayvan sayısı, 2023 itibarıyla yaklaşık 17 milyona düşmüştür. Hükümetin, enflasyonu baskılamak amacıyla Ulusal Süt Konseyi (USK) eliyle çiğ süt referans fiyatlarını maliyetin altında tutması ve süt üreticisinin "kurtarmıyorsa yapmayın" anlayışıyla üretimden çekilmesi, damızlık ineklerin kesime gönderilmesine yol açmıştır. Son üç yıl içinde bir milyondan fazla damızlık hayvan kesildiği için besilik materyal açığı daha da derinleşmiştir.

Diğer yandan, aynı dönemde uygulanan yanlış ekonomi politikaları, özellikle alt ve orta gelir grubundaki hanelerin alım gücünü ciddi şekilde düşürmüş ve süt/süt ürünleri tüketiminde azalmaya neden olmuştur. Gelir seviyesindeki bu daralma, süt arz fazlalığına yol açarken, sektörün sürdürülebilirliği açısından büyük bir tehdit oluşturmıştır.

Hükümet, 1 litre çiğ süt satış fiyatı / 1 kg 21 protein süt yemi paritesini 2026'ya kadar 1.3 seviyesinde tutmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, Ulusal Süt Konseyi (USK) aracılığıyla çiğ süt referans fiyatı 1 Ocak 2025 itibarıyla 17.15 TL'ye yükseltilmiştir. Ancak üretici, sattığı süütün tahsilatını bile yapmadan yem fiyatları hızla artarak pariteyi eritmiştir. Önümüzdeki aylarda

paritenin nasıl bir seviyeye gerileyeceği ise belirsizliğini korumaktadır. Geldiğimiz noktada, süt endüstrisinin gelişmiş olduğu bölgelerde parite 1.3 seviyesine düşerken, diğer bölgelerin büyük bir kısmında süt arz fazlası gerekçesiyle 1 paritesini yakalamak dahi mümkün olamamaktadır.

Son dönemde, Ulusal Süt Konseyi Yönetmeliği'nin 11 ve 14. maddelerinde yapılan kısmi değişiklikler, Yönetim Kurulu ve Genel Kurul'da üretici lehine sınırlı iyileştirmeler öngörse de süt piyasasında kontrol hâlâ hükümet ve büyük süt endüstri firmalarının elinde bulunmaktadır. Bunun en büyük göstergesi ise bazı büyük süt işletmelerinin son günlerde süt alımını durdurma veya azaltma yönündeki beyanlarıdır. Geline noktada süt üreticileri artan maliyetler ve yanlış politikalar nedeniyle zarar ederken üreticinin emeği hiçe sayılmıştır. Maliyetlerini karşılayamayan çiftçiler, yakın zamanda bir milyondan fazla damızlık hayvanını kesime göndermek zorunda kalmışken, bugün de süt ineklerini kesime göndermekten başka bir seçenekleri kalmamaktadır. Süt üreticisinin istikrarlı bir şekilde zarar ettirilmesi, yalnızca süt endüstrisinin geleceğini karartmakla kalmayıp, kırmızı et ihtiyacının büyük ölçüde bu ineklerin doğurduğu besi materyallerinden karşılandığı ülkemizde gıda güvenliğini de ciddi şekilde tehdit etmektedir.

Türkiye'de hayvancılığın sürdürülebilir hale getirilmesi, yerli üretimin korunması, süt hayvancılığının desteklenmesi ve et ithalatına bağımlılığın azaltılması için acil önlemler alınması gerekmektedir. Üreticilerin giderek artan maliyetler karşısında zarar ettiği, damızlık hayvanların kesime gönderildiği, ithalat politikalarının yerli üretimi baltaladığı bu süreçte, konunun tüm yönleriyle ele alınarak gerekli düzenlemelerin yapılması zorunludur. Bu bağlamda, et ve özellikle süt üreticilerinin sorunlarının nedenlerini araştırmak, çözüm önerileri geliştirmek ve sektördeki yapısal eksiklikleri gidermek amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 13.03.2025

Bülent KAYA
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanı

